

Місячний Економічний Моніторинг України

- 27 квітня оприлюднено офіційні результати парламентських виборів.
- У першому кварталі реальний ВВП зріс на 2,4% дпр, незважаючи на скорочення обсягів виробництва в обробній промисловості.
- У 2006 році врожай зернових очікується на рівні 31 млн. тон, що на 6,0 млн. тон нижче минулорічного врожаю.
- Від'ємний баланс торгівлі товарами досяг 1,03 млрд. дол. США протягом перших двох місяців цього року.
- В першому кварталі 2006 року дефіцит Державного бюджету сягнув 1,7% ВВП.
- Реальні доходи домогосподарств у лютому зросли на 20,9% дпр.
- У березні зростання споживчих цін уповільнилося до 8,6% дпр.
- Міжнародні резерви НБУ зменшились більш ніж на 2 млрд. дол. США, в основному, внаслідок підвищеного попиту на готівкові долари.

**№5 (67)
Травень
2006**

**Населення: 47 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 27%
Сільськогосподарське
виробництво/ВВП: 10%
Інвестиції/ВВП: 19%
Експорт: Росія 18%, ЄС 29%
Імпорт: Росія 40%, ЄС 32%**

Політика: Оприлюднено офіційні результати парламентських виборів

Офіційне оприлюднення результатів парламентських виборів, що відбулись в Україні у березні, було відкладено через те, що декілька партій подали позов до Вищого адміністративного суду проти Центральної виборчої комісії (ЦВК) із вимогою відмінити результати цих виборів через порушення виборчого законодавства. Суд відхилив позов, ухваливши, що ЦВК діяв згідно закону, і порушень виборчих норм не відбулось. Це дозволило ЦВК опублікувати офіційні результати виборів 27 квітня.

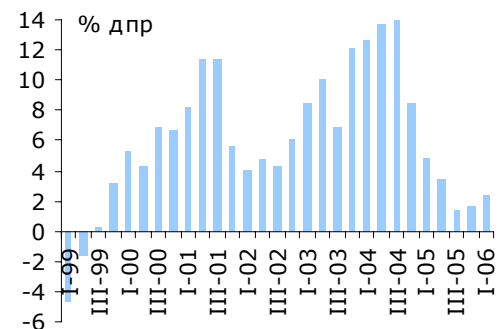
Згідно оприлюднених ЦВК даних новий парламент буде складатись з 186 депутатів від Партії Регіонів, 129 – від Блоку Юлії Тимошенко, 81 – від Блоку "Наша Україна", 33 – від Соціалістичної партії України та 21 – від Комуністичної партії України. На початку травня представники всіх партій, що увійшли до парламенту, почали переговори стосовно парламентських процедур, щоб підготувати першу парламентську сесію, яка запланована на 26 травня. Одночасно партії працюють над створенням коаліції, що об'єднає більшість депутатів в новому парламенті. Відповідно до змін до Конституції ця коаліція вирішуватиме питання щодо формування уряду.

Реальний сектор: У першому кварталі реальний ВВП зріс на 2,4% дпр

У першому кварталі реальний ВВП зріс на 2,4% дпр, незважаючи на падіння доданої вартості в обробній промисловості на 0,8% дпр. Зростання ВВП було забезпечено за рахунок збільшення виробництва у сільському господарстві та секторах послуг, зокрема на транспорті. Зростання будівництва на 5,0% дпр після більше ніж річного падіння вказує на відновлення інвестиційної активності в країні. У 2005 році будівництво скоротилось на 8,8%, тоді як реальне валове нагромадження основного капіталу зменшилось на 0,3%, порівняно зі зростанням на 20,4% у 2004 році.

Оскільки скорочення в обробній промисловості, що спостерігалось у січні, майже припинилось, у першому кварталі 2006 року промислове виробництво зросло на 0,2 % дпр. Скорочення в обробній промисловості менше ніж на один відсоток було компенсовано зростанням у видобувній промисловості, зокрема у видобуванні енергетичних матеріалів, а також у виробництві та розподіленні електроенергії, газу та води. Останні зросли на 7,4% дпр; однак очікується, що це зростання уповільниться протягом

Зростання реального ВВП

Джерело: Держкомстат

Інститут Економічних Досліджень
та Політичних Консультаций
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.kiev.ua

року, оскільки воно було спровоковано холодною зимою. Скорочення в обробній промисловості пояснюється падінням виробництва коксу та нафтопереробки, металургії та хімічної промисловості, а також повільнішим, ніж у минулі роки, зростанням у харчовій промисловості на машинобудуванні.

Галузеві тенденції: У 2006 році врожай зернових очікується на рівні 31 млн. тон

Сільське господарство. Згідно з прогнозом консалтингового агентства "Украгроконсалт" врожай зернових очікується на рівні 31 млн. тон, що на 6,0 млн. тон нижче, ніж у 2005 році. Таке скорочення пояснюється, в основному, очікуваним зменшенням врожаю озимих на 6,8 млн. тон порівняно з минулим роком. Разом з цим, очікується, що врожай ячменю перевищить минулорічний на 1 млн. тон. Скорочення врожаю озимих може призвести до зростання цін на харчову пшеницю та, відповідно, на хліб. З іншого боку, тваринництво не матиме проблем із фуражною пшеницею цього року, оскільки площі, що вивільняться з-під посівів втраченої харчової пшениці, скоріше за все будуть засіяні яровою пшеницею.

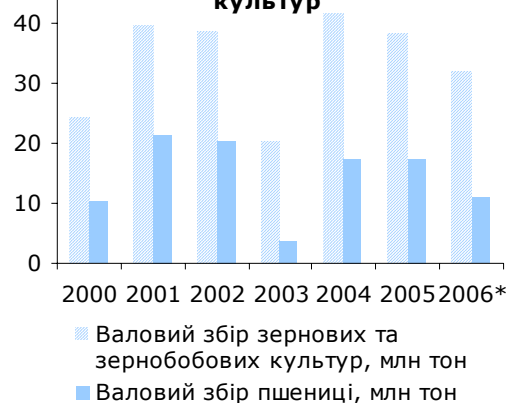
Енергетика. Нещодавно Департамент юстиції США розпочав розслідування діяльності "РосУкрЕнерго" - компанії-посередника, що залучена до виконання нової газової угоди між Росією та Україною. Новини щодо можливого розслідування вже спровокували витік інформації з приводу справжніх власників компанії. До цього моменту було відомо, що половина "РосУкрЕнерго" належить "Газпрому", російській державній компанії, а інша частина формально знаходиться у власності "Райффайзен Інвестмент", який діє від імені приватних осіб, імена яких нещодавно оприлюднили. Як було повідомлено, українські бізнесмени Дмитро Фірташ та Іван Фурсін володіють 45% та 5% акцій відповідно. Деякі спостерігачі пов'язують діяльність Дмитра Фірташа із бізнесменом Семеном Могілевичем, який розшукується ФБР. Вірогідно, що міжнародна увага до російсько-української угоди та до сторін, які залучені до неї, ускладнять майбутні переговори між Росією та Україною щодо умов поставки газу в Україну.

Інфраструктура. Відповідно до постанови попереднього меру м. Києва в квітні було зареєстровано нове багатопрофільне комунальне підприємство "Київенергохолдінг", що об'єднує "Київгаз", "Київенерго" та "Київводоканал". 61% статутного фонду нової компанії належить Київській міській раді, в той час як решта перебуває у власності приватних компаній ООО "Денсек Лімітед" (20%) та АК "Зарова Лімітед" (19%). У 2004 році Антимонопольний комітет дозволив це об'єднання, проте цей дозвіл втратив силу вже рік тому. Таким чином, реєстрацію холдингу може бути успішно оскаржено у суді. Хоча об'єднання має на меті покращити стан житлово-комунальних підприємств, за відсутності відповідного регулювання та тендерів на конкурентній основі, таке рішення може лише обмежити конкуренцію у майбутньому.

Зовнішній сектор: Від'ємний баланс торгівлі товарами досяг 1,03 млрд. дол. США протягом перших двох місяців цього року

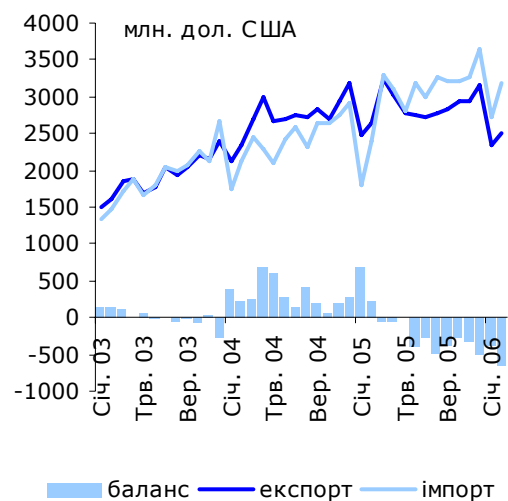
За даними Держкомстату, протягом січня – лютого 2006 року, експорт товарів скоротився на 5,4% дпр в доларовому еквіваленті, в основному через падіння експорту металопродукції на 9,6% та мінеральних продуктів на 29,0%, зокрема енергетичних ресурсів, на експорт яких було запроваджено ліцензії у 2006 році. В географічному розрізі зменшився експорт до країн Європи та Азії, що є основними споживачами української мінеральної продукції та металів. Зростання основних позицій імпорту призвело до збільшення імпорту товарів у доларовому еквіваленті на 39,6% дпр. Відповідно, дефіцит торгівлі товарами сягнув 1,03 млрд. дол. США порівняно із позитивним сальдо

Динаміка виробництва сільськогосподарських культур

Джерело: Держкомстат
* - прогноз

Зовнішня торгівля товарами

Джерело: Держ комстат

торгового балансу в розмірі 0,92 млрд. дол. США в той же період попереднього року.

За попередніми даними НБУ, протягом першого кварталу 2006 року, дефіцит рахунку поточних операцій сягнув 0,8 млрд. дол. США в порівнянні з позитивним сальдо в розмірі 1,6 млрд. дол. США у відповідному періоді попереднього року. Таке погіршення балансу рахунку поточних операцій пояснюється, в першу чергу, значним погіршенням балансу торгівлі товарами.

Фіскальна політика: Дефіцит Державного бюджету сягнув 1,7% ВВП

В першому кварталі 2006 року мало місце значне недовиконання доходів від податку на прибуток підприємств в сумі 1 млрд. грн., що на 22% менше від плану. Це пояснюється значним уповільненням економічної активності в країні на фоні шоку, викликаного зростанням цін на газ та виборами до парламенту. Незважаючи на це, доходи Державного бюджету було виконано на 102,7%. Це стало можливим завдяки значному перевиконанню надходжень від податку на додану вартість, доходи від якого перевищували план на 1,4 млрд. грн. або 17%. Перевиконання доходів від ПДВ пояснюється, в першу чергу, значним зростанням імпорту. Інші фактори, що дозволили компенсувати падіння доходів від податку на прибуток підприємств включають перевиконання надходжень від прибутку державних підприємств, що направляються до державної казни, які було перевиконано на 0,2 млрд. грн. або 95% плану на період.

Видатки Державного бюджету було виконано на 91,3% від плану. Фінансування соціальних платежів, охорони здоров'я та освіти мало найвищий рівень касового виконання. Незважаючи на недовиконання видатків, баланс Державного бюджету перестав бути додатнім, яким він був протягом перших двох місяців цього року, та перетворився в дефіцит обсягом 1,6 млрд. грн. або 1,7% ВВП.

Соціальна політика: Реальні доходи домогосподарств зросли у лютому на 20,9% дпр

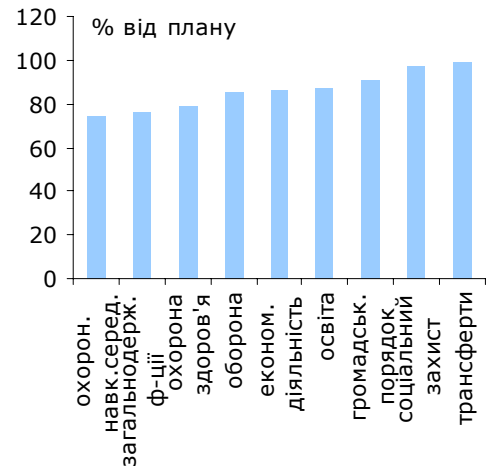
У квітні 2006 року реальні доходи домогосподарств зросли на 20,9% дпр внаслідок збільшення як заробітної плати, так і соціальної допомоги. Зокрема, реальна заробітна плата зросла на 28,0% дпр, а соціальні виплати, що включають пенсії та стипендії, виросли на 21,6% дпр. Порівняно з 2005 роком частка заробітної плати у загальних доходах збільшилась і перевищила частку соціальних виплат, що пояснюється відновленням трудових стимулів на ринку праці. Через збільшення мінімальної зарплати і пенсій, заплановане у законі про Державний бюджет України на 2006 рік, можна очікувати подальше зростання доходів, хоч і дещо повільнішими темпами, ніж у 2005 році

Монетарна політика: Зростання споживчих цін уповільнилося до 8,6% дпр

Зростання споживчих цін сповільнилось до 8,6% дпр у березні порівняно з 10,7% дпр у лютому, відображаючи падіння споживчих цін на 0,3% відносно лютого рівня. Така ситуація була спричинена переважно падінням цін на овочі і картоплю, які зменшились порівняно з максимумом, досягнутим раніше, а також збільшенням пропозиції молочних продуктів на внутрішньому ринку після того, як Росія заборонила імпорт цих продуктів з України. Збільшення попиту на готівкову іноземну валюту перед виборами теж допомогло зменшити інфляційний тиск, оскільки менша частка грошей була направлена на споживання харчових продуктів.

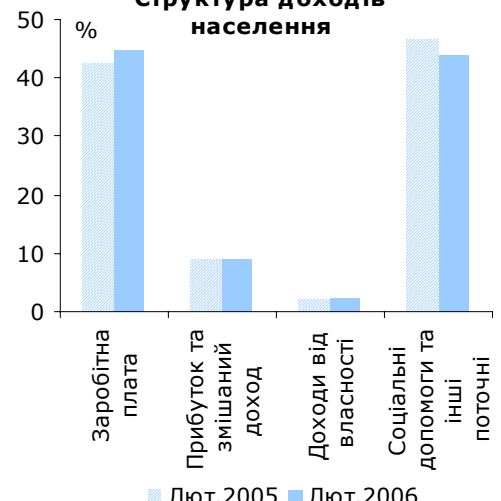
Основним завданням монетарної політики у першому кварталі 2006 року стала боротьба з різким збільшенням попиту на долари США, викликаним політичною невизначеністю і погіршенням торгового балансу. Для задоволення збільшеного попиту НБУ продавав долари із своїх міжнародних резервів і зменшував, таким чином, грошову масу. Хоча збільшене рефінансування

Видатки державного бюджету у першому кварталі 2006 року

Джерело: Державне казначейство

Структура доходів населення

Джерело: Держкомстат

Динаміка монетарної бази та індекса споживчих цін

Джерело: Держ комстат, НБУ

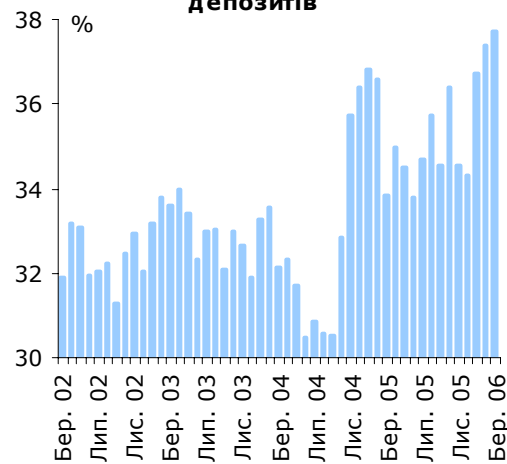
комерційних банків і зростання урядових витрат у березні частково збалансували наслідки продажу іноземної валюти, у березні грошова база і грошова маса зростали значно повільніше, ніж у попередні періоди, а саме на 25,2% дпр і 30,9% дпр відповідно.

Фінансові ринки: Міжнародні резерви НБУ зменшилися більш ніж на 2 млрд. дол. США

Обмінний курс. Політична невизначеність перед парламентськими виборами у поєднанні зі зростаючим дефіцитом балансу торгівлі товарами і тимчасовим зростанням попиту на готівкову іноземну валюту з боку домогосподарств призвела до різкого дисбалансу на міжбанківському валютному ринку. Для підтримання стабільності курсу долара НБУ виходив на валютний ринок, продаючи валюту з міжнародних резервів. Протягом перших трьох місяців цього року валові міжнародні резерви НБУ зменшилися на 2 млрд. дол. або 11%, із них на 1 млрд. дол. у березні. Наприкінці березня загальні міжнародні резерви НБУ становили 17,3 млрд. дол. США. З часом протягом року очікується сповільнення відтоку міжнародних резервів.

Банківський сектор. Перед виборами до Верховної Ради України невпевненість щодо політичного майбутнього країни спричинила збільшення доларизації банківської системи. Зокрема, частка депозитів у іноземній валюті збільшувалась три місяці поспіль і досягнула в березні 37,7% проти 34,3% у грудні 2005 року. Можна сподіватись на відновлення довіри до національної валюти пізніше в цьому році після формування нового уряду.

Частка депозитів у іноземній валюті від загального обсягу депозитів

Джерело: НБУ

Економічні Тенденції

І кв 05 ІІ кв 05 ІІІ кв 05 ІV кв 05 I кв 06 Грд. Січ. Лют. Бер.

Зростання ВВП (реальне)	% дпр	4,9	3,4	1,4	1,7	2,4	...	0,9	2,2	4,0
Зростання ВВП (реальне, кум.)	% дпр	4,9	4,1	3,0	2,6	2,4	2,6*	0,9*	1,5*	2,4*
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	7,1	5,0	3,2	3,1	0,2	3,1	-2,9	-0,6	0,2
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	3,9	6,4	3,4	0,0	4,0	0,0	3,3	3,6	4,0
ІСЦ	% дпр	14,7	14,4	13,9	10,3	8,6	10,3	9,8	10,7	8,6
ІВЦ	% дпр	22,0	17,7	14,7	9,6	6,5	9,6	10,7	8,1	6,5
Експорт (дол. США, кум.)***	% дпр	16,9	10,9	9,0	7,5	...	4,9"	-6,3"	-5,4"	...
Імпорт (дол. США, кум.)***	% дпр	17,4	21,5	22,3	20,7	...	24,6"	50,0"	39,6"	...
Торгівельний баланс товарами (кум.)	млрд. дол. США	1,02	0,78	-0,35	-1,14	...	1,85"	0,37"	1,03"	...
Поточний рахунок, на кінець періоду	млрд. дол. США	1,60	2,22	2,63	2,53	...	x	x	x	x
Поточний рахунок (кум.)	% ВВП	10,1	6,3	4,5	3,0	...	x	x	x	x
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	11,95	13,07	14,26	19,39	17,3	19,39	18,58	18,27	17,3
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	45,5	38,7	27,2	53,9	25,2	53,9	44,3	39,4	25,2
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	17,0	15,4	15,4	16,4	15,8	16,4	16,0	15,9	15,8
Обмінний курс, середній	дол. США	5,3	5,1	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05
Обмінний курс, середній	євро	6,95	6,43	6,19	6,00	6,07	5,99	6,10	6,04	6,07

ДЖЕРЕЛО: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки

' Станом на 24 грудня 2004 року

" Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: Держкомстат), кварталні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)

* Місячні показники не враховують регулярні кварталні перегляди ВВП

** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)

*** Зростання у доларовому виразі

Основні Економічні Показники

1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005

Номинальний ВВП	млрд. грн.	102,6	130,4	170,1	204,2	225,8	264,2	345,9	424,7
Номинальний ВВП	млрд. дол. США	41,9	31,6	31,2	37,8	42,6	49,5	65,1	83,1
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	-1,9	-0,2	5,9	9,2	5,2	9,4	12,1	2,6
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	-1,0	4,0	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	-9,6	-6,9	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,1	0,0
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	10,6	22,7	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	20,0	19,2	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	13,2	31,5	20,9	8,6	3,1	7,8	20,4	16,8
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	35,4	15,7	20,8	0,9	5,7	11,2	24,1	9,6
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	-13,4	-7,9	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	-14,0	-19,1	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4
Поточний рахунок	млрд. дол. США	-1,3	0,9 ^o	1,2 ^{oo}	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5
Поточний рахунок	% ВВП	-3,1	2,9 ^o	3,8 ^{oo}	3,74	7,7	5,9	10,6	3,0
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,7	0,5	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	0,8	1,1	1,5	3,1	4,42	6,94	9,52	19,39
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-2,7	-2,1	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,4	-1,82
Загальний державний борг	% ВВП	49,4	61,4	45,2	36,3	34,3	29,45	24,7	18,40
Зовн. борг (загальний)	% ВВП	38,4	49,9	33,0	26,0	24,6	17,3	18,6	10,35
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	21,9	39,3	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9
Обмінний курс, середній	дол. США	2,45	4,13	5,44	5,37	5,33	5,33	5,31	5,12
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	3,43	5,07	5,44	5,30	5,33	5,33	5,31	5,05
Обмінний курс, середній	євро	2,77	4,39	5,03	4,81	5,03	6,02	6,62	6,40
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	4,02	5,20	5,10	4,67	5,53	6,66	7,22	5,97

ДЖЕРЕЛО: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, IFS, власні розрахунки

* Показник розрахований за новою методологією, що застосовується з 2002 року.

"Мінус" означає дефіцит бюджету

^o Вартість товарів, переданих у власність Росії згідно з міжурядовою угодою про розподіл Чорноморського флоту, підписаною у травні 1997 року, на загальну суму 726 млн. дол. США не врахована^{oo} Вартість авіакомплексів, переданих у власність Росії як частина боргу за газ згідно з міжурядовою угодою, підписаною у жовтні 1999 року, на загальну суму 274 млн. дол. США не врахована^e Попередня оцінка Держкомстату**Скорочення**

дпк до попереднього кварталу

дпр до попереднього року

дпм до попереднього місяця

кум. кумулятивно